

ژئوپلیتیک نظام جهانی

(جلد اول)

تألیف:

سائول برنارد کوهن

ترجمہ

محمد حسین افشردی - پرواز سلیمانی مقدم

سید حسین محمدی نجم

پڑوہشکده دفاعی و امنیتی

دانشگاه جامع امام حسین (ع)

مؤسسه چاپ و انتشارات

سرشناسه	: کوهن، سائول برنارد (Cohen, Saul Bernard)
عنوان و پدیدآور	: ژئوپلیتیک نظام جهانی (جلد اول) / تألیف: سائول برنارد کوهن؛ ترجمه: محمدحسین افشردی؛ پرویز سلیمانی مقدم و سید حسین محمدی نجم.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه جامع امام حسین(ع)، مؤسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: سی و پنج، ۴۹۲ ص: مصور، جدول.
شابک	: جلد اول: ۹۷۸-۹۶۴-۴۵۲-۶۰۱-۵ (شابک دوره: ۹-۶۰۳-۴۵۲-۹۶۴-۹۷۸)
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
فروست	: دانشگاه جامع امام حسین(ع)، مؤسسه چاپ و انتشارات: ۵۷۲، سری راهبردی، ۴۰.
یادداشت	: عنوان اصلی: Geopolitics of the world system, c2003
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: امنیت بین المللی (International Security)
موضوع	: درگیری های نظامی ((Low-intensity conflicts (Military science))
موضوع	: روابط بین المللی (International relations)
موضوع	: روابط قومی (Ethnic relations)
موضوع	: سیاست جغرافیایی (Geopolitics)
موضوع	: سیاست جهانی (World politics)
شناسه افزوده	: افشردی، محمدحسین، ۱۳۳۰ - مترجم
شناسه افزوده	: سلیمانی مقدم، پرویز، ۱۳۵۵ - مترجم
شناسه افزوده	: محمدی نجم، سید حسین، ۱۳۴۷ - مترجم
شناسه افزوده	: دانشگاه جامع امام حسین(ع)، مؤسسه چاپ و انتشارات.
شناسه افزوده	: پژوهشکده دفاعی و امنیتی.
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ JC ۳۱۹/ک۹
رده بندی دیویی	: ۳۲۰/۱۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۷۸۰۱۲۴

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس بر روی دانشنامه جامع امام حسین(ع) محفوظ است.

- عنوان: ژئوپلیتیک نظام جهانی (جلد اول)
- تألیف: سائول برنارد کوهن
- ترجمه: محمدحسین افشردی - پرویز سلیمانی مقدم - سید حسین محمدی نجم
- صفحه آرا: ناهید آقامیرزایی
- ناظر فنی چاپ: سید محمدباقر موسوی
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ سپاه
- نوبت چاپ: اول (آذر ۱۳۹۷)
- شمارگان: ۲۰۰ نسخه
- قیمت: ۶۹۰،۰۰۰ ریال
- نشانی: تهران، بزرگراه شهید بابایی، بعد از پل لشکرک، دانشگاه جامع امام حسین(ع)، معاونت پژوهش و فناوری، مؤسسه چاپ و انتشارات، تلفن: ۷۴۱۸۸۲۶۰، دورنگار: ۷۴۱۸۸۲۷۴
- مرکز پخش: تهران، میدان فردوسی، فروشگاه و نمایشگاه مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین(ع)، ترنجستان امام حسین(ع)، تلفن: ۸۸۸۳۹۲۹۷

سخن ناشر

بسم الله الرحمن الرحيم

«يرفع الله الذين آمنوا منكم والذين اوتوا العلم درجات»

خداوند مقام اهل ایمان را دانشمندان عالم را (در دو جهان) رفیع می گرداند.

(سوره مبارکه مجادله - آیه ۱۱)

ارزش و جایگاه علم و دانش اندوری در اسلام آن پایه است که خداوند کریم در قرآن مجید، ابلاغ رسالت رسول خود را برای هدایت بشریت، به اقرار آغاز نمود.

هدایت بشر، تکامل، سعادت و تقرب به ذات اقدس الهی در گرو کسب معرفت و تحصیل علم و دانش است، علمی که به تعبیر استاد شهید مطهری، زیبایی عقل است و انسان خداجوی، معبود خود را در آن می یابد.

یکی از مسئولیت های مهم هر دانشگاه در کنار تعلیم و تربیت، نشر کتب و آثار علمی است. معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه جامع امام حسین (ع) نیز به منظور مشارکت فعال در بالندگی و رشد فرهنگی و علمی جامعه، دستیابی به مرجعیت علمی در حوزه های مأموریتی و ایفای رسالت خطیر خود در تولید دانش و انتشار یافته های علمی، افتخار و تلاش دارد تا زمینه و بستر لازم را جهت تشویق پژوهشگران و اساتید محترم در عرصه تولید علم، فراهم و تسهیل نماید.

(پنج)

امید است در سایه الطاف بیکران الهی و با گسترش فعالیت‌های انتشاراتی مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین(ع)، این رسالت خطیر تحقق یابد.

در پایان بر روح تابناک امام راحل(ره) و شهدای گرانقدر انقلاب اسلامی و دفاع مقدس درود می‌فرستیم و با آرزوی توفیقات هرچه بیشتر مقام معظم رهبری و خدمتگزاران اسلام و کشور، از اساتید، فرهیختگان و اهل نقد و نظر تقاضا داریم با ارائه نظرات و پیشنهادات خود ما را یاری فرمایند.

و من الله التوفيق و عليه التكلان
معاونت پژوهش و فناوری
دانشگاه جامع امام حسین(ع)

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

..... (پانزده)	سخن آغازین
..... (هفده)	مقدمه
..... (سی و پنج)	پی‌نوشت‌های مقدمه
..... ۱	فصل اول: بررسی ژئوپلیتیک
..... ۳	تعاریف
..... ۶	مراحل ژئوپلیتیک مدرن
..... ۶	مرحله‌ی اول: رقابت برای هم‌مونی‌ها برپالیستی
..... ۱۶	مرحله‌ی دوم: گئوپلیتیک آلمان
..... ۲۱	مرحله‌ی سوم: ژئوپلیتیک در آمریکا
..... ۲۵	مرحله‌ی چهارم: جنگ سرد کشورمحور در مقابل رونوردهای کل‌نگر
..... ۲۵	ژئوپلیتیک کشورمحور
..... ۲۹	ژئوپلیتیک جهان شمول
..... ۳۲	مرحله‌ی پنجم: دوره‌ی پس از جنگ سرد: رقابت یا سازش؟
..... ۳۴	نتیجه‌گیری
..... ۳۶	پی‌نوشت‌های فصل اول
..... ۳۹	فصل دوم: نظریه و ساختار ژئوپلیتیکی
..... ۴۲	ساختار

۴۵	ویژگی‌های ژئوپلیتیکی
۴۸	سطوح ساختاری
۵۴	منطقه‌ی ژئوپلیتیکی
۶۰	کمربندهای شکننده
۶۳	نواحی تحت فشار
۶۳	دولت‌های ملی
۶۶	رده‌بندی قدرت ملی
۷۱	کشورها و مناطق دروازه‌ای
۷۶	تئوری دولت‌های ملی
۷۷	کشورهای جدید اجتماعی و شبه کشورها
۸۵	ژئوپلیتیک و نظام‌های کی
۸۸	موازنه، آشفتگی و نظم جهانی
۹۲	پی‌نوشت‌های فصل دوم
۹۳	فصل سوم: جنگ سرد و تجدید ساختار ژئوپلیتیکی
۹۶	مرحله‌ی اول: ۱۹۴۵ - ۵۶
۹۳	بن‌بست و بازدارندگی هسته‌ای
۱۱۱	مرحله‌ی دوم: ۱۹۵۷ - ۷۹
۱۱۱	نفوذ عمیق کمونیست‌ها در قلمرو دریایی
۱۱۵	مناطق نفوذ
۱۱۷	کمربندهای شکننده
۱۱۷	خاورمیانه و شاخ آفریقا
۱۲۳	آفریقای زیرصحرای
۱۲۸	آسیای ساحلی و جنوب شرقی
۱۳۱	دیگر مناطق ژئوپلیتیکی

۱۳۲	آمریکای لاتین
۱۳۵	مسابقه‌ی تسلیحاتی
۱۳۷	مرحله‌ی سوم: ۸۹ - ۱۹۸۰
۱۳۸	ظهور قدرت‌های اصلی
۱۴۱	ضعیف شدن نفوذ شوروی
۱۴۲	خاورمیانه
۱۴۳	آفریقای زیر صحرای
۱۴۴	آمریکای لاتین
۱۴۵	جنگ در افغانستان
۱۴۶	فروپاشی ابر قدرت شوروی
۱۴۸	گذار به قرن بیست یکم
۱۵۳	تروریسم جهانی در زار جدید
۱۵۸	پی‌نوشت‌های فصل سوم
۱۵۹	فصل چهارم: آمریکای شمالی و مرکزی
۱۶۱	آمریکا
۱۶۲	ویژگی‌های ژئوپلیتیکی
۱۶۲	هسته‌ی تاریخی
۱۶۴	پایتخت سیاسی
۱۶۵	هسته‌های متراکم اقتصادی و جمعیتی
۱۶۸	قلمرو مؤثر ملی
۱۶۹	مناطق خالی [از سکنه]
۱۷۳	مرزهای بین‌المللی و سرزمین‌های خارجی
۱۷۹	مراحل چهارگانه‌ی توسعه‌ی ژئوپلیتیکی آمریکا
۱۸۰	مرحله‌ی دریایی

۱۸۱	مرحله‌ی قاره‌ای
۱۸۶	مرحله‌ی قاره‌ای - دریایی
۱۹۳	مرحله‌ی دریایی - قاره‌ای
۲۱۵	تأثیر مهاجرت بر سیاست خارجی و تجارت آمریکا
۲۲۱	کانادا
۲۲۲	پیوندهای راهبردی و اقتصادی با آمریکا
۲۲۶	ویژگی‌های ژئوپلیتیکی
۲۲۶	هسته‌ی تاریخی
۲۲۸	پیش‌تخت سیاسی
۲۲۹	هسته‌ی متراکم صنعتی - اقتصادی
۲۳۲	قلمرو مؤثر ملی
۲۳۳	مناطق خالی از سکنه
۲۳۵	مهاجرت
۲۳۶	عوامل ژئوپلیتیکی جاذب
۲۳۶	توزیع جمعیت
۲۳۷	مبادله‌ی اقتصادی
۲۴۰	چالش همکاری ژئوپلیتیکی
۲۴۵	مکزیک
۲۴۹	ویژگی‌های ژئوپلیتیکی
۲۵۰	هسته‌ی متراکم
۲۵۲	قلمرو مؤثر ملی
۲۵۷	مناطق خالی از سکنه
۲۵۸	مرزها
۲۵۹	عوامل ژئوپلیتیکی جاذب
۲۶۴	آمریکای مرکزی

۲۶۵	مراحل چهارگانه‌ی ارتباط میان آمریکا و آمریکای مرکزی
۲۶۵	مرحله‌ی چهار: دوران «پلیس خیرخواه»
۲۶۷	ویژگی‌های ژئوپلیتیکی
۲۶۸	مرزها
۲۷۱	عوامل ژئوپلیتیکی جاذب و دافع
۲۷۱	عوامل ژئوپلیتیکی جاذب
۲۷۹	عوامل ژئوپلیتیکی دافع
۲۸۴	نتیجه‌گیری
۲۸۶	پی‌نوشت‌ها فصل چهارم
۲۸۷	فصل پنجم: اروپا، ساحلی و مغرب شمال آفریقا به‌ویژه کشورهای الجزایر، مراکش و تونس
۲۹۶	ویژگی‌های ژئوپلیتیکی
۲۹۷	هسته‌ی تاریخی
۲۹۷	بایستخ‌های سیاسی
۳۰۵	قلمرو مؤثر منطقه‌ای
۳۰۷	الگوهای مهاجرت
۳۱۲	منطقه‌ی خالی [از سکنه]
۳۱۴	مرزها
۳۲۰	مرزهای دیگر
۳۲۱	ادغام و یکپارچه‌سازی اروپا
۳۲۷	مدل یکپارچگی اروپایی
۳۳۲	تجارت
۳۳۷	حمل‌ونقل و ارتباطات
۳۳۹	سیاست اتحاد و یکپارچگی
۳۴۳	ناسازگاری اروپای شرقی و غربی

۳۴۶	ازدیاد و تکثیر کشور
۳۵۹	مغرب: ضمیمه‌ی راهبردی اروپای ساحلی
۳۷۰	نتیجه‌گیری
۳۷۳	پی‌نوشت‌های فصل پنجم

فصل ششم: روسیه و پیرامون هارتلندی

۳۸۱	قلمرو متغیر ملی
۳۸۵	توسعه‌ی سرزمینی روسیه تزاری
۳۹۰	گسترش به داخل قلمرو شرق دور در قرن نوزدهم
۳۹۵	گسترش به سمت غرب
۳۹۹	تغییرات سرزمینی در شوروی
۴۱۰	سرفت‌های سرزمینی در روسیه پس از شوروی
۴۱۲	فروپاشی کشور شوروی
۴۱۶	ویژگی‌های ژئوپلیتیکی
۴۱۷	هسته‌ی تاریخی
۴۲۰	پایتخت‌های سیاسی
۴۲۲	منطقه‌ی هسته
۴۲۸	قلمرو مؤثر ملی
۴۳۴	ناحیه‌ی خالی [از سکنه]
۴۳۹	مرزها
۴۴۳	پیرامون هارتلندی
۴۴۵	ویژگی‌های ژئوپلیتیکی پیرامون هارتلندی
۴۴۶	پایتخت‌ها
۴۴۷	هسته‌های جمعیتی و اقتصادی
۴۴۸	مرزها

۴۵۰	اروپای شرقی
۴۵۳	بلاروس و اوکراین
۴۵۹	فروپاشی یوگسلاوی و کشورهای بالکان
۴۶۵	ماورای قفقاز و آسیای مرکزی
۴۶۶	منطقه‌ی ماورای قفقاز
۴۷۲	کشورهای «خارج نزدیک» آسیای مرکزی
۴۸۰	مغولستان
۴۸۳	نتیجه‌گیری
۴۹۲	پی‌نوشت‌ها، فصل ششم